

ERZURUM İLİNDE DENETİMLİ SERBESTLİK POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN HASTALARIN SOSYODEMOGRAFIK İNCELENMESİ

Fatma Eren¹, Nermin Gündüz², Hatice Turan³, Erkal Erzincan⁴

¹Araklı Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Trabzon, ²Dumlupınar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Kliniği, Kütahya, ³Fatih Sultan Mehmet Kavacık Tıp Merkezi, Psikiyatri Kliniği, İstanbul, ⁴Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, İstanbul

Correspondence: Fatma Eren Araklı Devlet Hastanesi Psikiyatri Kliniği Özgen Mahallesi, Hastane Küme Evleri No: 9, 61700 Araklı/Trabzon
ftm_eflatun@hotmail.com

ABSTRACT

Sociodemographic Examination of Patients Applying to Probation Policlinic in Erzurum Province

Objective: In this first study on the patients who applied to the Probation Ward in the Eastern Anatolian Region of Erzurum province, it is aimed to compare the sociodemographic data of the patients with the substance use characteristics and other legal crimes.

Method: Between December 2015 and February 2016, 132 patients who applied for the first time to the Erzurum DS polyclinic were included in the study. The sociodemographic data form prepared by the researchers participating in the research was applied.

Results: All of the 132 cases involved in the study were men. While 49.2% of the patients had multiple substance use, cannabis was found to be the highest substance alone at 45.4% level. We found that smoking and alcohol use started earlier than substance use and that alcohol and cigarette use were high. Considering the impact of multiple substance use on the sociodemographic data, a significant difference was found between early substance use age, substance abuse existence in the past month, the first cigarette smoking age, self-harm behavior presence, the existence of additional criminal cases and the existence of previous psychiatric treatment history. There was a significant positive correlation between the age of first substance use and the age, the age of first cigarette use and the age of first alcohol use. Finally, when the groups with and without prison stories are compared in terms of self-harm behavior, a significant difference was found.

Conclusion: Reviewing the sociodemographic data of individuals with probation application will guide clinicians in defining the group in which more preventive measures will be taken for substance use.

Key words: Probation, substance use, sociodemographic data

ÖZET

Erzurum İlinde Denetimli Serbestlik Polikliniğine Başvuran Hastaların Sosyodemografik İncelenmesi

Amaç: Doğu Anadolu Bölgesi Erzurum ilinde Denetimli Serbestlik polikliniğine başvuran hastalarla ilgili olarak yapılan bu ilk çalışmada bölgedeki hastaların sosyodemografik verilerinin, madde kullanım özellikleri ve diğer yasal suç kabul edilen unsurlarla karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Aralık 2015 ve Şubat 2016 tarihleri arasında Erzurum DS polikliniğine ilk kez başvuran olan 132 hasta çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan hastalara araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyodemografik veri formu uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen 132 vakanın tümü erkekti. Hastaların %49.2'sinde çoklu madde kullanımı mevcutken, esrar %45.4 seviyesi ile tek başına en yüksek oranda kullanılan madde olarak saptandı. Sigara ve alkol kullanımının madde kullanımından daha erken yaşta başladığını ve alkol ve sigara kullanımının yüksek oranda olduğunu bulduk. Çoklu madde kullanımının sosyodemografik veriler üzerindeki etkisine bakıldığında; ilk madde kullanım yaşı, son bir ay içinde madde kullanım varlığı, ilk sigara kullanım yaşı, kendine zarar verme davranışı varlığı, ek adli olay varlığı ve daha önce psikiyatrik tedavi öyküsü varlığı ile arasında anlamlı bir fark bulundu. İlk madde kullanım yaşı ile yaş, ilk sigara kullanım yaşı ve ilk alkol kullanma yaşı arasında anlamlı düzeyde pozitif korelasyon mevcuttu. Son olarak cezaevi öyküsü olan ve olmayan gruplar kendine zarar verme davranışı açısından karşılaştırıldığında anlamlı bir fark bulundu.

Sonuç: Denetimli serbestlik başvurusu olan bireylerin sosyodemografik verilerinin gözden geçirilmesi madde kullanımına yönelik daha fazla koruyucu önlemin alınacağı grubun tanımlanmasında klinisyenlere yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Denetimli serbestlik, madde kullanımı, sosyodemografik veriler

GİRİŞ

Madde kullanımı olan bireylerin topluma kazandırılmasının hedeflendiği Denetimli Serbestlik (DS) programı 2005 yılından itibaren ülkemizde uygulanmaya başlanmıştır. DS Kurumu, suça uygulanan yaptırım veya tedbirin ceza infaz kurumu dışında, yani toplumun içinde geçirilmesi ile ilgili bir kavramdır. DS, hükmün ertelenmesi, suçluluk tespitine rağmen ceza tayin edilmemesi, ceza tayininin ertelenmesi veya Avrupa'da uygulandığı şekliyle cezanın infazının ertelenmesi olarak ifade edilmiştir. Kişinin cezası, tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranmaması halinde infaz edilir (1). DS uygulaması kapsamında yeni bir hasta grubu, Alkol ve Madde Bağımlıları Araştırma ve Tedavi Merkezlerine (AMATEM) başvurmaktadır.

İlk dönemlerde Adalet Bakanlığı Cumhuriyet Başsavcılığı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürlükleri, hakkında denetimli serbestlik kararı verilmiş bireylere sevk belgeleri düzenleyerek, bu kişileri, içinde psikiyatri uzmanının bulunduğu ve laboratuvar imkanı yönünden desteklenmiş olan devlet hastanelerine yönlendirmekte; bu hastanelerde ilk muayene ve takiplerinin yapılmasının ardından, laboratuvar ve klinik bulgularına göre tedavi almak isteyen ve tedavi kararı verilen kişilerin ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanı tarafından madde bağımlılığı tedavi merkezlerine sevk edilmeleri öngörülmekteydi (2,3,4). Fiziki koşullar ve teknik donanımın artması ile birlikte pek çok ilimizde ayaktan veya yataklı AMATEM klinikleri açılmıştır. Standardize edilen yönerge doğrultusunda hastalar ayaktan ya da yatırılarak tedavi sürecine alınmakta, süreci tamamlayan hastaların tedavi süreci hakkındaki bilgileri DS şubesine gönderilmektedir.

Türkiye'de halen yakın bir geçmişi olan DS kapsamında madde kullanımı olan bireylerin topluma kazandırılmasının hedeflendiği bu programın uygulandığı bölgeler dikkate alındığında ve mevcut yayınlar incelendiğinde, şu ana kadar tüm Türkiye'yi kapsayan geniş kapsamlı bir çalışmanın olmadığı gözlenmiştir. Bu anlamda çalışmamız Erzurum ilinde Denetimli Serbestlik polikliniğine başvuran hastalarla ilgili olarak yapılan ilk çalışmadır. Aralık 2015 ve Şubat 2016 ayları içinde DS polikliniğine başvuran hastalar çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmada hastaların sosyodemografik verilerinin, madde kullanım özellikleri ve diğer yasal suç kabul edilen unsurlarla karşılaştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM ve GEREÇLER

Araştırmamıza Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi Denetimli Serbestlik Polikliniğine Aralık 2015 ve Şubat 2016 tarihleri arasında Denetimli Serbestlik Şubesi tarafından gönderilen ve başvuran hastalar dahil edilmiştir. Çalışmaya katılmak isteyen hastalara sosyodemografik veri formu verilerek doldurmaları istendi. Çalışmanın etik kurul onayı Erzurum Bölge

Eğitim ve Araştırma Hastanesi yerel etik kurulundan alınmıştır.

Sosyodemografik Veri Formu

Cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, meslek, sosyal güvence, medeni durum, son 1 yıldır iş durumu, geçim sağlama şekli, aylık gelir, yaşadığı yer, ailede madde kullanımı ve ruhsal hastalık öyküsü, hastanın madde kullanım öyküsü, sigara ve alkol öyküsü, kendine zarar verme davranışı ve suç öyküsü, fiziksel hastalık öyküsü sorgulandı.

İstatistiksel Analiz

SPSS 16 programı kullanılarak veriler girilmiş ve veriler üzerinde değerlendirme yapılmıştır. Çalışmamızda Chi-Square Test, Mann Whitney U testi, Kendall's Tau ve Spearman Rho korelasyon testleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya DS polikliniğine başvuran toplam 132 hasta dahil edilmiştir. Hastanın yaş ortalaması 25±6.3 idi. Hastaların eğitim durumuna bakıldığında büyük çoğunluğunun (n=97, %73.4) ilköğretim mezunu olduğunu gördük. Bununla birlikte 26 hasta (%19.7) lise mezunu iken 9 hasta (%6.8) üniversite ya da yüksekokul mezunu idi. 61 hastanın (%46.2) sosyal güvencesi var iken 41 hastanın (%31.1) sosyal güvencesi yok, 30 hastanın (%22.7) ise yeşil kartı mevcuttu. Çalışmamıza dahil edilen hastaların büyük çoğunluğunun (n=94, %71.2) bekar olduğunu gördük. Son 1 yıllık çalışma durumlarını sorguladığımızda ise 87 hastanın (%65.9) çalıştığını, 22 hastanın (%16.7) işsiz, 7 hastanın (%5.3) ise öğrenci olduğunu gördük. Aylık gelir dağılımında çalışmamıza katılan hastaların en fazla (n=53, %40.2) 1000-2000 TL gelir arasında olduğunu gördük. Hastaların büyük çoğunluğu (n=102, %77.3) il merkezinde yaşıyordu. Yine önemli bir hasta grubu anne/babası (78, %59.1) ile birlikte yaşıyordu. Hastaların sosyodemografik verileri Tablo 1'de verilmiştir.

Hastalarda en fazla %49.2 ile çoklu madde kullanımı vardı. Yalnızca bir madde kullanımı olarak bakıldığında ise esrar %45.4 ile birinci sıradaydı. Bunu extazy (%3.1), alkol (%1.5), bonzainin (% 0.8) izlediğini bulduk. Hastalarda madde kullanım sıklığı olarak en fazla % 29.7 oranı ile haftada birkaç gün madde kullandıklarını; sigara ve alkol kullanımının sırasıyla %94.7 ve %69.7 oranlarında olduğunu bulduk.

Ailede madde kullanım oranı %23.5'di. Yine ailede en fazla oranda kullanılan madde %51.6 oranı ile esrardı. Ailede ruhsal hastalık görülme oranı %8,3'dü. Olgularda bireysel ve aile içinde alkol, madde ve tütün kullanım özelliklerinin tümü Tablo 2'de verilmiştir.

Askerliğini henüz yapmamış olanlar %34.1'di. Askerliğini sorunsuz yapanların oranı %43.9 iken, psikiyatrik nedenli elverişsiz raporu alanların oranı %5.3, psikiyatrik nedenlere bağlı askerliğini uzatanların oranı ise %16.7'di.

Askerlik görevi sırasında disiplin cezası alanlar %28.1, kendine zarar verme davranışı olanlar %45.8, ek adli olay yaşayanların oranı %65.9, cezaevi öyküsü olanların oranı ise %37.9'du. Hastalardan daha önce psikiyatrik tedaviye başvuranların oranı ise %23.5'di. Tablo 3'de DS olgularında askerlik, bireysel suç, kendine zarar verme davranışı, cezaevi öyküsü ve geçmiş psikiyatrik tedavi öyküsü oranları belirtilmiştir.

Çoklu madde kullanımının olmasının sosyodemografik veriler üzerindeki etkisine baktığımızda ise ilk madde kullanım yaşı ($p=0.002$), son bir ay içinde madde kullanım varlığı ($p=0.008$), ilk sigara kullanım yaşı ($p=0.019$), kendine zarar verme davranışı varlığı ($p=0.018$), ek adli olay varlığı ($p=0.006$) ve daha önce psikiyatrik tedavi öyküsü varlığı ($p<0.001$) ile arasında önemli fark olduğunu bulduk. Çoklu madde kullanımının varlığının sosyodemografik veriler üzerindeki etkisi Tablo 4'te verilmiştir.

Veriler arasındaki korelasyonları incelediğimizde ise ilk madde kullanım yaşı ile yaş, ilk sigara kullanım yaşı ve ilk alkol kullanma yaşı arasında anlamlı düzeyde pozitif korelasyon olduğunu bulduk. Madde kullanımı ile ilişkisine bakılan bazı verilerin kendi aralarındaki korelasyonları Tablo 5'te verilmiştir.

Son olarak cezaevi öyküsü olan ve olmayanlar arasında kendine zarar verme davranışı varlığı karşılaştırıldığında anlamlı bir fark olduğunu bulduk ($p=0.001$). Cezaevine girenlerde kendine zarar verme davranışı daha yüksek orandaydı.

TARTIŞMA

Çalışmamıza, Erzurum ili Denetimli Serbestlik bürosu tarafından Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi Denetimli Serbestlik Polikliniğine 2015 Aralık ve 2016 Şubat ayları arasında gönderilen hastalardan ilk kez başvuranlar dahil edilmiştir. Hastalarda sosyodemografik veriler, madde kullanım örüntüleri, ailede madde kullanımı varlığı, kendine zarar verme davranışları, suç öyküsü, psikiyatrik başvurularının araştırılması esas alınmıştır.

Çalışmaya alınan dönem içinde başvuran 132 hastanın tümü erkekti. Bu sonuç ülkemizde ve yurtdışında yapılan çalışmalarla uyumluydu (5,6,7). Eğitim düzeylerinin yüksek oranda ilköğretim düzeyinde olması ve bekâr olan vakaların yüksek olması yine DS kapsamındaki diğer çalışmalarla uyumlu idi (5,6,8). Genel anlamda madde tedavisinde ülkemiz genelinde eğitim düzeyinin ve medeni durumun prognoz belirleyici olarak ve tedavi aşamasında yardımcı faktörler olarak kullanılabileceğini düşünmekteyiz.

Çalışmamıza aldığımız vakaların yaş ortalaması diğer DS kapsamındaki farklı illerde yapılan bazı çalışmalar ile karşılaştırıldığında daha düşüktü. Bizim çalışmamızda yaş ortalaması 25 iken diğer çalışmalarda sırasıyla 29, 32 ve

33'dü (5,6,8,9). Bu durumun sebebi olarak Erzurum iline bağlı hasta popülasyonu farklılığı olabileceği gibi, bizim çalışmamızın çok kısa kesitsel bir çalışma olması ve vaka sayısının az olmasının da etken olabileceğini düşünüyoruz.

Başvuran bireylerde madde olarak en yüksek oranda esrar kullanıldığını fakat esrarın da dahil olduğu çoklu madde kullanımının daha yüksek oranda olduğunu bulduk. Literatüre baktığımızda oranların birbirinden farklı ve uyumsuz çalışmaların olduğunu bulduk (6,10). Diğer çalışmaların dizaynında çoklu madde kullanımı kapsamına, kişilerin kullandığı madde olarak yalnızca yasadışı maddelerin alınmış olması bir sebep olarak görülmektedir. Biz alkolü madde olarak çalışmaya aldığımız için çoklu madde kullanımının yüksek oranda çıktığını düşünüyoruz. Sigara kullanımının çok yüksek oranda olduğu (94.7), alkol kullanımının sigara kullanımına nispeten düşük fakat genel anlamda yüksek oranda (69.7) kullanıldığını tespit ettik. Yapılan çalışmalarda ilk sigara ve alkol kullanım yaşının diğer madde kullanma yaşından daha düşük olduğu bulunmuştur (11,12,13). Bu sonuç diğer çalışmalarla da uyumluydu (6,14). İlk sigara ve alkol kullanım yaşının madde kullanım yaşından küçük olmasının, sigara ve alkolün diğer maddeleri kullanmada tetikleyici, öngörücü bir rol oynadığını düşünüyoruz. Bu ilişkiyi destekler nitelikte olarak ilk sigara ve alkol kullanım yaşının düşmesi ile ilk madde kullanım yaşının da önemli oranda düştüğünü, sigara ve alkol kullanımı ile madde kullanımına başlama yaşları arasında da pozitif bir ilişki olduğunu bulduk.

Çalışmamızdaki bir diğer sonuç kendine zarar verme, ek adli olay varlığının vakalar arasında yüksek oranlarda (sırasıyla 45.8, 65.9) olmasıydı. Yine kendine zarar verme davranışı olanlarda cezaevine girme oranının anlamlı oranda yüksek olduğunu bulduk. Burada iki yönlü bir etkileşimden bahsetmek mümkündür. Dürtüsel davranış örüntüsü olan suça yatkın kişilerde madde kullanımına yatkınlık, yenilik arama davranışı doğrultusunda yüksek olarak değerlendirilebileceği gibi, madde kullanımının getirdiği işlevsellikte bozulma, maddeyi bulmaya yönelik davranışlarda artış ile birlikte kendine zarar verme davranışı ve suç teşkil eden olaylarda artışa yol açabileceğini düşünmekteyiz. Madde kullanımının yasal olmaması ve suç olarak kabul edilmesi ek adli olay oranını artıran faktörlerden biridir. Bir çalışmada eğitim düzeyi arttıkça bireylerin riskli davranışlardan kaçındıklarını, daha sabırlı olduklarını, yasadışı davranışların sonuçlarını daha iyi değerlendirdiklerini; bu nedenle eğitimin, suç davranışını azalttığı bildirilmektedir (15). Çalışmaya aldığımız bireylerin eğitim düzeyinin büyük oranda ilköğretim düzeyinde olması bu bulguyu destekler niteliktedir.

Çoklu madde kullanımının etkisini araştırdığımızda ise; yaş, eğitim durumu, medeni durum ve iş durumundan etkilenmediğini gördük. Fakat bu bireylerde ilk madde kullanım yaşının daha düşük olduğu, son 1 ay içinde madde kullanım oranlarının yüksek olduğu; kendine

zarar verme, ek adli olay varlığı ve daha önce psikiyatrik tedavi alma oranlarının çoklu madde kullanmayanlara oranla anlamlı oranda yüksek olduğunu gördük. Madde kullanımı riskli, yenilik arama davranışı olarak, dürtüsel davranış grubu içinde çoklu madde kullananlarda erken yaşta maddeye başlandığı, diğer maddelere geçişin daha erken dönemde olduğu, beraberinde işlevsellikte bozulma ile birlikte diğer riskli davranışların görülme oranlarının daha yüksek olması öngörülebilir.

Diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında genel anlamda sosyodemografik verilerde, madde ve adli olay oranlarının birbirine yakın oranlarda benzer şekilde olduğunu gördük. Ortak bir profilin olması bu yönde ülke genelinde yapılacak ortak tanı ve tedavi çalışmalarına ışık tutacaktır.

Erzurum ili içinde DS vakaları ile yapılan ilk çalışma olması nedeni ile çalışmamızın değerli olduğu kanaatindeyiz. Kısa süreli kesitsel bir çalışma olması, verilerin bireylerin beyanına dayalı olması çalışmamızın kısıtlılıkları arasındadır. Bu alanda bölgede ileriye dönük, epidemiyolojik çalışmalara ihtiyaç olduğu açıktır

KAYNAKLAR

- 1-Türkiye Psikiyatri Derneği, Denetimli Serbestlik Bağımlılık Programı, 2010,
- 2-Karadağ F, Can Y, Altıntoprak E. Türkiye Psikiyatri Derneği alkol madde kullanım bozuklukları bilimsel çalışma birimi denetimli serbestlik uygulamalarının standardizasyonu görev grubu raporu. Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni 2008;11:47-55.
3. Türk Ceza Kanunu. <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/1414.html>.
- 4.Altıntoprak AE, Akgür SA, Coşkunol H. Yasa dışı madde kullanımı nedeniyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanan kişilerde tedavi uygulamaları ve toksikolojik analiz. Türkiye'de Psikiyatri 2007; 9:166-172.
5. Bahçeci B, Helvacı Çelik F, Kandemir G, Güveli H, Polat S, Hocoğlu Ç, Doğu Karadeniz Bölgesinde Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesine Denetimli Serbestlik Kapsamında Başvuran Hastaların Değerlendirilmesi: Bir Yıllık Geriye Dönük Çalışma. Adli Tıp Dergisi, 2014;28(1), 1-9.
6. Altıntoprak AE, Akgür AS, Kitapçioğlu G, Yüncü Z, Coşkunol H, Denetimli serbestlik olgularının retrospektif analizi: Sosyodemografik özellikler, bireysel ve ailesel bağımlılık ve suç öyküleri ile tedavi yanıtları. Journal of Dependence, 2014;15(1), 1-9.

7. Lo CC. Sociodemographic factors, drug abuse, and other crimes: how they vary among male and female arrestees. J Crim Justice 2004; 32:399– 409.

8. Zorlu N, Türk H, Manavgat AI, Karadaş B, Gülseren Ş. Denetimli serbestlik uygulaması kapsamında başvuran hastalarda sosyodemografik, klinik özelliklerin ve alkol kullanım bozukluğu sıklığının geriye dönük değerlendirilmesi. Anatolian Journal of Psychiatry/ Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2011;12(4).

9. Akpınar A, Salis O, Aksoy UM. Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde Denetimli Serbestlik 2010 Yılı Sonuçları ve Şehir Merkezi Disandan Basvurularda Tedavi Uyumlarının Değerlendirilmesi/Evaluation of the probation results of 2010 in Samsun Mental Health Hospital and the compliance with treatment in individuals referred from the centers outside of the city center of Samsun. Dusunen Adam, 2013;26(1), 46.

10. Bilici R, Uğurlu GK, Tufan E, Güven T, Uğurlu M, Bir bağımlılık merkezinde yatarak tedavi gören hastaların sosyodemografik özellikleri. Fırat Tıp Dergisi, 2012;17(4), 223-227.

11- Degenhardt L, Hall W, Lynskey M, Alcohol, cannabis and tobacco use among Australians: a comparison of their associations with other drug use and use disorders, affective and anxiety disorders, and psychosis. Addiction, 2001;96, 1603–1614.

12- Wagner FA, Anthony JC, Into the world of illegal drug use: exposure opportunity and other mechanisms linking the use of alcohol, tobacco, marijuana, and cocaine. American Journal of Epidemiology, 2002;155, 918–925.

13. Eren F, Gündüz N, Dilbaz N, Erzincan E, Turan H, The relationship between anger control, suicide behavior, and ADHD among outpatients with cannabis use, Anatolian Journal of Psychiatry 2018;19(2):177-183.

14. Aslan M, Hocoğlu Ç, Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Denetimli Serbestlik Uygulamalarının Değerlendirilmesi. The Bulletin of Legal Medicine, 2015;20(3), 138-143.

15. Lochner L, Moretti E, The effect of education on crime: Evidence from prison inmates, arrests, and self-reports. American economic review, 2004;94(1), 155-189.

TABLolar

Tablo 1: Denetimli Serbestlik Olgularının Sosyodemografik Özellikleri

		n (%)
Hastanın eğitim durumu	İlköğretim	97 (73.4)
	Lise	26 (19.7)
	Lise üstü	9 (6.8)
Hastanın sosyal güvencesi	Var	61 (46.2)
	Yok	41 (31.1)
	Yeşil Kart	30 (22.7)
Hastanın medeni durumu	Evli	36 (27.3)
	Bekar	94 (71.2)
Hastanın iş durumu	İşsiz	22 (16.7)
	Çalışıyor	87 (65.9)
	Öğrenci	7 (5.3)
Hastanın aylık geliri	500 TL ve altı	36 (27.3)
	500-1000 TL arası	32 (24.2)
	1000-2000 TL arası	53 (40.2)
	2000 TL ve üzeri	11 (8.3)
Hastanın yaşadığı yer	Köy	6 (4.5)
	İlçe	11 (8.3)
	İl	102 (77.3)
	Cezaevi	13 (9.8)
Hastanın yaşam şartları	Eş ve Çocukları ile	32 (24.2)
	Anne/Baba ile	78 (59.1)
	Yalnız	2 (1.5)
	Cezaevi	20 (15.2)

Tablo 2: Bireysel ve Ailesel Alkol/Madde/Tütün Kullanım Özellikleri

Hastanın kullandığı madde türü	Esrar	59 (45.4)
	Bonzai	1 (0.8)
	Extazy	4 (3.1)
	Alkol	2 (1.5)
	Çoklu Madde	64 (49.2)
Hastanın madde kullanım sıklığı	Her gün	25 (19.5)
	Haftada birkaç gün	38 (29.7)
	Haftada 1 ya da birden az	25 (19.5)
Hastalarda sigara kullanım sıklığı	Her gün	123 (93.2)
	Haftada birkaç gün	2 (1.5)
	Ayda 1 ya da 1'den az	40 (31.3)
Hastanın alkol kullanımı var mı	Evet	92 (69.7)
	Hayır	40 (30.3)
Ailede madde kullanım varlığı	Var	31 (23.5)
	Yok	101 (76.5)
Ailede madde kullanan kişi ya da kişiler	1. derece akraba	16 (51.6)
	2. ve 3. derece akraba	15 (48.4)
Ailede kullanılan maddenin türü	Esrar	16 (51.6)
	Eroin	1 (3.2)
	Alkol	7 (22.6)
	Bonzai	1 (3.2)
	Çoklu madde	6 (19.4)
Ailede ruhsal hastalık öyküsü	Var	11 (8.3)
	Yok	121 (91.7)
Ailede ruhsal hastalığın kimde olduğu	1. derece akraba	9 (81.9)
	2. ve 3. derece akraba	2 (18.2)

Tablo 3: Askerlik, Bireysel Suç, Kendine Zarar Verme Davranış ve Cezaevi Öyküsü

		n (%)
Askerlik durumu	Yaşı gelmemiş	21 (15.9)
	Tecilli	24 (18.2)
	Psikiyatrik nedenli uzatılmış	22 (16.7)
	Psikiyatrik nedenli Elverişsiz	7 (5.3)
	Normal	58 (43.9)
Askerlik sırasında disiplin cezası öyküsü	Evet	25 (28.1)
	Hayır	64 (71.9)
Kendine zarar verme davranışı öyküsü	Evet	60 (45.8)
	Hayır	71 (54.2)
Ek adli olay varlığı	Evet	87 (65.9)
	Hayır	45 (34.1)
Cezaevi öyküsü	Evet	50 (37.9)
	Hayır	82 (62.1)
Cezaevinde kalış türü	Hükümlü	29 (56.9)
	Tutuklu	18 (35.3)
	Açık Cezaevi	4 (7.8)
Daha önceki psikiyatrik tedavi öyküsü	Evet	31 (23.5)
	Hayır	101 (76.5)

Tablo 5: Korelasyonlar

	Yaş	İlk Madde Kullanma Yaşı	İlk Sigara Kullanma Yaşı	İlk Alkol Kullanma Yaşı
Yaş	1	0.424**	0.233**	0.325**
İlk Madde Kullanma Yaşı	0.424**	1	0.559**	0.607**
İlk Sigara Kullanma Yaşı	0.233**	0.559**	1	0.628**
İlk Alkol Kullanma Yaşı	0.325**	0.607**	0.628**	1

**p<0.01

Spearman Korelasyon Testi

Tablo 4: Çoklu Madde Kullanımı ile Bazı Sosyodemografik Verilerin Anlamlılığının Karşılaştırılması

Sosyodemografik Özellikler	P
Yaş	0.227
Eğitim Durumu	0,387
Medeni Durum	0.065
Aylık Gelir Düzeyi	0.12
İş Durumu	0.104
Ailede Madde Kullanım Öyküsü	0.835
Ailede Ruhsal Hastalık Öyküsü varlığı	0.345
İlk Madde Kullanım Yaşı	0.002*
Son 1 ay içinde madde kullanımı varlığı	0.008*
Sigara Kullanımı	0.735
İlk Sigara Kullanım Yaşı	0.019*
Alkol Kullanımı Varlığı	0.256
İlk Alkol Kullanım Yaşı	0,23
Askerlikte Disiplin Cezası Varlığı	0.213
Kendine Zarar Verme Davranışı Varlığı	0.018*
Ek Adli Olay Varlığı	0.006*
Cezaevi Öyküsü	0.073
Daha önce psikiyatrik tedavi öyküsü	<0.001*

*:P<0,05 düzeyinde anlamlı